

ΠΡΟΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗΣ Η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

1. Είναι γνωστό στις αναγνώστριες και στους αναγνώστες του περιοδικού μας ότι το 1998, μετά από αγώνες μας, είχε πραγματοποιηθεί στη χώρα μας μια ιστορική στροφή στην αντιμετώπιση του θέματος της ισότητας των φύλων. Εμείς ζητούσαμε η ισότητα να γίνει ουσιαστική και να θεωρηθούν συνταγματικά και όχι απαγορευμένες διακρίσεις τα θετικά μέτρα (ποσοστώσεις, προτιμήσεις υπό όρους κ.ά.), τα οποία έχει αποδειχθεί, από τις εμπειρίες άλλων χωρών, ότι είναι αποτελεσματικά για την πραγματοποίηση της ισότητας στην πράξη. Τόσο το Συμβούλιο Επικρατείας, σε ολομέλεια, με 14 αποφάσεις της 8^{ης} Μαΐου 1998 (1933,1917-1929) όσο και η Βουλή (ψηφοφορίες 20^{ης} Μαΐου 1998 και 24^{ης} Ιουνίου 1998) ετάχθησαν υπέρ των απόψεών μας¹.

Ωστόσο, η οριστική διατύπωση της σχετικής συνταγματικής διάταξης στο νέο Σύνταγμα, που θα φέρεται ως τροποποίηση του άρθρου 116,2, έπρεπε να πραγματοποιηθεί από την τωρινή Αναθεωρητική Βουλή. Για να επιτύχουμε, λοιπόν, την καλύτερη δυνατή διατύπωση, οργανώσαμε, μαζί με το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τη Γ. Γραμματεία Ισότητας, ειδική Δημόσια Συζήτηση στην αίθουσα της ΕΣΗΕΑ, Ακαδημίας 20, τη Δευτέρα 9 Οκτωβρίου 2000 και ώρα 19.00.

Σ' αυτήν έλαβαν μέρος οι αρμόδιοι αντιπρόσωποι των κομμάτων κ.κ. Ε. Βενιζέλος, εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ, Π. Παυλόπουλος, εκ μέρους της Ν.Δ., Α. Κανταρτζής, εκ μέρους του ΚΚΕ και Φ. Κουβέλης, εκ μέρους του ΣΥΝ.

Στη συζήτηση έλαβαν επίσης μέρος ο καθηγητής κ. Γ. Κασιμάτης, η καθηγήτρια και βουλευτής κ. Α. Ψαρούδα-Μπενάκη και η δικηγόρος κ. Σ. Σπηλιωτοπούλου. Συντονίστρια ήταν η γράφουσα, Πρόεδρος του Συνδέσμου και του Ίδρυματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Η προταθείσα στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος της Βουλής των Ελλήνων διατύπωση ήταν η εξής: «Επιτρέπεται με νόμο η λήψη θετικών μέτρων μεταβατικού χαρακτήρα, που είναι απόλυτως αναγκαία για την προώθηση της ισότητας αντρών και γυναικών». Η ίδια η Επιτροπή είχε αφαιρέσει τη λέξη «απολύτως».

2. Η διατύπωση αυτή δεν μας φαινόταν ικανοποιητική.

Εμείς ζητήσαμε να μην εξαρτηθεί από μελλοντικό νόμο η αναγνώριση των θετικών μέτρων, και ακόμη να αφορά και δεσμεύει πράξεις που να μη προέρχονται μόνο από τη νομοθετική εξουσία (αλλά και από, π.χ., οργανισμούς Τραπεζών, συλλογικές συμβάσεις εργασίας κ.ά.), ώστε να μπορούν κι αυτές να

1. Βλ. Αγώνα της Γυναίκας, τ.63-64 και 65

Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά: Η Γεν. Γραμματέας Ισότητας, κ. Έ. Μπέκου, ο Καθηγητής-Βουλευτής Ν.Δ. κ. Πρ. Παυλόπουλος, ο καθηγητής-βουλευτής ΠΑΣΟΚ κ. Ε. Βενιζέλος, η καθηγήτρια-Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Α. Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου, ο Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας κ. Γ. Σταυρόπουλος, ο εκπρόσωπος του ΚΚΕ κ. Α. Κανταρτζής, ο Βουλευτής ΣΥΝ κ. Φ. Κουβέλης, η καθηγήτρια-Βουλευτής Ν.Δ. κ. Ά. Ψαρούδα-Μπενάκη και η δικηγόρος κ. Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου.

εισάγουν απ' ευθείας θετικά μέτρα, χωρίς ειδική πρόβλεψη από νόμο. Αλλά θέλαμε επίσης να καθιερωθεί ως **υποχρέωση της πολιτείας η εξάλειψη των ανισοτήτων που υπάρχουν στην πράξη** εναντίον των γυναικών, παρ' όλο που ο νόμος προβλέπει **τυπικά** ίση μεταχείριση.

Προτείνουμε, λοιπόν, το εξής κείμενο: «Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών»

Η συζήτηση υπήρξε πολύ ζωνρή, με τελική αποδοχή της πρότασής μας από όλους σχεδόν τους ομιλητές.

Τελικά, ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, καθηγητής κ. Ευάγγελος Βενιζέλος, υποσχέθηκε την αποδοχή της διατύπωσής μας, εφ' όσον ανταποκρίνεται στη θέληση των γυναικείων οργανώσεων.

Την επομένη συγκεντρώθηκαν οι συναινετικές υπογραφές 22 οργανώσεων.

Στη συνέχεια η αρμόδια Επιτροπή της Βουλής ενέκρινε ομόφωνα την εξής διατύπωση, σχεδόν εντελώς ίδια με τη δική μας, την οποία θεωρούμε πλήρως ικανοποιητική:

«Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το κράτος μεριμνά για την άρση των

ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών».

Σημειώνουμε ότι το ακροατήριο ήταν πολυπληθέστατο και η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του Βασίλη Μποτόπουλου, Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας και πρωταγωνιστή στην ιστορική στροφή του Συμβουλίου Επικρατείας προς την ουσιαστική ισότητα, το 1998.

Ο Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας κ. Γιώργος Σταυρόπουλος ανέλυσε τα σχετικά με τη στροφή αυτή του Συμβουλίου της Επικρατείας και ετόνισε το σημαντικό ρόλο του αείμνηστου Προέδρου του Βασίλη Μποτόπουλου σ' αυτήν, του οποίου σκιαγράφησε την όλη εξαιρετική προσωπικότητα ως άνθρωπο και ως δικαστή.

3. Η σημασία της εισαγωγής μιας τέτοιας διάταξης στο Σύνταγμα αποτελεί σταθμό για την εξέλιξη της Ελληνίδας.

Μπορούμε πια να απαιτούμε και η Πολιτεία οφείλει να μεριμνά για να μετατραπεί η ισότητα από τυπική σε ουσιαστική σε όλους τους τομείς της ζωής και της δράσης. Εισαγωγή εύλογου ποσοστού συμμετοχής των γυναικών σε όλους τους τομείς (εργασία, κέντρα λήψης αποφάσεων στο Κέντρο και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και ειδικότερα στα πολιτικά λειτουργήματα), με στόχο το ποσοστό 50%-50%, πρέπει εμείς μεν να το απαιτούμε, η δε κυβέρνηση να φροντίσει να γίνει πραγματικότητα².

2. Βλ. σχετικές προτάσεις της γράφουσας στο φύλλο του «Αγώνα» 66-67, σελ. 34 επ., που αναδημοσιεύθηκαν από ειδικό τεύχος του Υπουργείου Εξωτερικών με τον τίτλο: Εθνική Επιτροπή για τον εορτασμό της 50ετηρίδας της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ειδική Επιτροπή Θεσμικών Προτάσεων, Προτάσεις, Α. Σάκκουλας, 1999.

Στο σημείο αυτό πρέπει να κάμουμε μνεία του ότι η κυρία Βάσω Παπανδρέου, Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, έκαμε ήδη καλή αρχή, πριν περάσει η παραπάνω διάταξη από την Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος της Βουλής, με βάση τις αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας που αναφέραμε παραπάνω και την πρόταση της προηγούμενης Βουλής. Στο νέο νόμο για τη Δημόσια Διοίκηση (Ν.2839/ 2000, άρθρο 6) εισήγαγε ειδική διάταξη, σύμφωνα με την οποία κανένα από τα δύο φύλα δεν θα μπορεί να αντιπροσωπεύεται σε υπηρεσιακά συμβούλια δημοσίων υπηρεσιών ΝΠΔΔ και ΟΤΑ και στα Διοικητικά Συμβούλια ΝΠΔΔ, ΟΤΑ και σε άλλα συλλογικά όργανα, με ποσοστό κατώτερο του 1/3 (= 33%) του συνολικού αριθμού μελών αυτών των οργάνων.

Κλείνουμε, καλώντας τις γυναίκες των διαφόρων

κομμάτων, των πάσης φύσης πολιτικών σωμάτων και οργάνων του Κέντρου και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, καθώς και τις εργαζόμενες σε οποιοσδήποτε τομείς εργασίας, εφ' όσον υποαντιπροσωπεύονται, ιδίως στα ανώτερα κλιμάκια, να διατυπώσουν, μετά μελέτη, προτάσεις συγκεκριμένων ληπτέων μέτρων, που να απευθύνονται στις αρμόδιες υπηρεσίες, οργανισμούς, εργοδότες κ.λ., για αποκατάσταση ουσιαστικής ισότητας.

Καλά θα κάμουν να τις κοινοποιήσουν και στο Σύνδεσμό μας, για να οργανώσουμε την υποστήριξή τους.

Η ευκαιρία που δίνεται σήμερα στις Ελληνίδες για να προχωρήσουν **ουσιαστικά** στο δρόμο της ισότητας είναι σημαντική. **Γυναικεία εγρήγορση απαιτείται, για να επωφεληθούμε!**

Αποψη της αίθουσας στη συζήτηση για το Σύνταγμα.

ΝΕΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΒΗΜΑ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΟΤΗΤΑ

Τελευταία είδηση

Η Υπουργός Εσωτερικών, Δημ. Διοίκησης και Αποκέντρωσης κυρία Βάσω Παπανδρέου την «Ημέρα της Γυναίκας - 8 Μαρτίου 2001» κατέθεσε στη Βουλή τροπολογία με την οποία προβλέπεται ότι «στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων, από κάθε φύλο, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστο με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε σύνδυασμού».

Συγχαίρουμε την κυρία Υπουργό για το νέο θαρραλέο βήμα καθιέρωσης της ποσοστώσης για την ουσιαστική ισότητα των φύλων στη δημόσια ζωή της χώρας και αναμένουμε την ψήφισή του από όλους τους βουλευτές, άνδρες και γυναίκες.

Περισσότερες λεπτομέρειες στο προσεχές φύλλο του ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.